

Prezident İlham Əliyev global enerji təhlükəsizliyinin təminatçısıdır

Bu bir həqiqətdir ki, Prezident İlham Əliyev Azərbaycanı dünya arenasında iqtisadi inkişaf əsasında böyük uğurlara çatdıran dinamik və fəal liderdir. Son 20 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı inkişaf edərək beynəlxalq bazarlarda müstəqil və təsirli mövqeyə yüksəlib. Həmin yüksəlişi özünün siyasi və iqtisadi siyasətində ehtiva edən dövlət başçısı ölkəmizi global enerji təhlükəsizliyində nəinki etibarlı tərəfdaşa çevirmiş, həm də global miqyasda qəbul etdirmişdir.

Prezident İlham Əliyev ölkəmizin, eləcə də Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatı istiqamətində atdığı çoxkombinasiyalı siyasi gedişləri ilə heyranlıq doğurur. Bu, onun iti aqlının və zəkasının, həmçinin diplomatik məharətinin nəticəsidir. Məlumdur ki, hazırda enerji təhlükəsizliyi dünyanın aparıcı dövlətlərinin milli təhlükəsizlik strategiyasının həlledici elementi statusunda çıxış edir. Bu baxımdan bir sıra nüfuzlu ekspertlərin "müasir dünyanın siyasi mənzərəsi daha hərbi bloklara mənsub olmaqları ilə yox, enerji ehtiyatlarına malik olub-olmamaq bölgüsü ilə müəyyən ediləcək" fikri təsadüfi sayılmamalıdır. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft diplomatiyasını uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev müxtəlif obyektiv və subyektiv çətinliklərin öhdəsindən gələrək, 2006-cı ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan, sonrakı ildə isə Bakı-Tbilisi-Ərzurum kimi nəhəng neft və qaz marşrutlarının reallaşmasına nail oldu. Sonralar dövlət başçısı çıxışlarının birində bu barədə belə dedi: "Neft kəmərlərinin, xüsusilə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin tikintisi də tarixi hadisə idi. Təkcə ona görə yox ki, ilk dəfə olaraq Xəzər dənizinin nefti Aralıq dənizinin bazarlarına çıxarıldı. Həm də ona görə ki, bu kəmərlər yeni bir yol, yeni bir dəhliz açdı".

Prezident yeni yol, yeni dəhliz dedikdə "Cənub qaz dəhlizi"ni nəzərdə tuturdu. Onun yaradılması istiqamətində ilk addım olaraq 2011-ci ildə Avropa Komissiyası ilə Azərbaycan arasında Strateji əməkdaşlıq və enerji sahəsində Anlaşma Memorandumu, növbəti ildə isə TANAP-ın (Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri) çəkilişinə dair Azərbaycan və Türkiyə arasında tarixi saziş imzalandı. Bu prosesdə ən əsas halqalardan biri sərmayə qoyuluşu ilə bağlı idi. 2013-cü ildə həmin məsələ də öz müsbət həllini tapdı. "Şahdəniz-2" layihəsinə investisiya qoyuluşuna dair qərar qəbul edildi. 2014-cü ildə "Cənub qaz dəhlizi"nin Bakıda, 2015-ci ildə isə Qarsda TANAP-ın təməlqoyma mərasimi həyata keçirildi. 2016-cı ildə analoji addım TAP (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) layihəsi ilə bağlı atıldı. Nəhayət, 2018-ci il mayın 29-da "Cənub qaz dəhlizi"nin, iyunun 12-də isə TANAP-ın rəsmi açılış mərasimləri oldu. 2019-cu il noyabrın 30-da isə TANAP-ın Avropa ilə birləşən hissəsinin açılışı oldu. "Cənub qaz dəhlizi"nin son hissəsi olan TAP kəməri üzrə işlər 2020-ci il noyabrın 15-də tamamlandı. Beləliklə, Azərbaycan qazının birbaşa olaraq Avropa bazarına çıxışı tam təmin olundu. Azərbaycan bu layihəni - 7 ölkəni birləşdirən, 3500 kilometr məsafəsi olan və dənizin altından, dağların başından keçən qaz kəmərinin çəkilişini uğurla həyata keçirdi. Bu,

tarixi layihədir və ölkəmizin uğurlu, dayanıqlı inkişafı üçün əsas resurs bazasıdır.

Xüsusi vurğulamaq yerinə düşər ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyasının uğurlarından bəhs edərkən hər zaman bildirilir ki, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri olmasaydı, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərinə, bunlar da olmasaydı, "Cənub qaz dəhlizi"ndən danışmaq mümkün olmazdı. Bu gün "Cənub qaz dəhlizi" Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində rolunu daha da artırır. Milyardlarla dollar həcmində sərmayə qoyulmuş bu dəhliz vasitəsilə Xəzərin qaz ehtiyatları Avropa İttifaqının mərkəzi ölkələrinə çatdırılır. Getdikcə daha çox Avropa dövləti Azərbaycan qazının tədarükünə maraq göstərir. Vaxtilə Prezident İlham Əliyev "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin uğurunu təmin edən səbəblərdən bəhs edərkən xüsusi olaraq aşağıdakı amilləri ön plana çəkmişdi: "Birincisi, bu layihə enerji təhlükəsizliyi, enerji şaxələndirilməsi və azad rəqabəti özündə ehtiva edir. İkincisi, bu layihədə istehsalçı, istehlakçı və tranzit dövlətlər arasında balans yaratmağa nail olmuşuq. Yəni burada uduzan tərəf yoxdur. Üçüncüsü, siyasət və enerji bir-birindən ayrı olmalıdır. Enerji siyasi alət kimi istifadə edilməməlidir. Hesab edirəm ki, "Cənub qaz dəhlizi" sazişində göstərdiyimiz nümunə nümayiş etdirir ki, enerji ilə siyasət ayrılarda uğur əldə edilə bilər".

Gündəmə gətirilən və uğurlu sonluqla başa çatan enerji layihələri ölkəmizin iqtisadi imkanlarını genişləndirməklə həm maliyyə imkanlarını artırır, həm də siyasi mövqeyi möhkəmləndirir. Dövlət başçısının da qeyd etdiyi kimi, "Cənub qaz dəhlizi" həm Azərbaycan, həm də Avropa üçün strateji əhəmiyyətə malik olan bir layihədir. O, bir çox tədbirdə Avropanın Azərbaycan qazına ehtiyacı olduğunu, məsələn, 2022-ci ildə IX Bakı Forumunda da demişdir: "Avropada vəziyyət kəskin şəkildə dəyişib və Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatlarına tələbat artır. Biz bir çox ölkənin artan tələbatını təmin etmək üçün ölimizdən gələni edirik. Son bir neçə ay ərzində bir çox Avropa ölkəsindən qaz təchizatı ilə bağlı bizə müraciətlər daxil olub. Əlbəttə, bu, asan məsələ deyil. Çünki əvvəlcə həmin qaz hasil edilməlidir və biz qaz hasilatını artırmağı planlaşdırmırdıq. Hazırda bu məsələ ilə bağlı biz Avropa Komissiyası ilə çalışırıq. Biz Avropa Komissiyası ilə enerji dialoquna start vermişik. Buraya yalnız qaz deyil, neft, elektrik enerjisi və hidrogen daxildir. Bərpaolunan enerji ilə bağlı Azərbaycanda böyük potensial var".

Hazırda Azərbaycan o ölkələrdəndir ki, öz hesabına yaşayır. Ölkəmizin kifayət qədər böyük valyuta

ehtiyatları var, iqtisadiyyatı dinamik şəkildə inkişaf edir, iqtisadi şaxələndirmə, neft-qaz amilindən asılılığının azaldılması istiqamətində çox önəmli addımlar atılıb. Əminliklə deyə bilərik ki, ölkəmizin gələcək inkişafı üçün nə siyasi, nə iqtisadi, nə də hər hansı başqa bir maneə və ya problem yoxdur. Bura Azərbaycandır, təbii ehtiyatlarla zəngin olan bir diyardır. Ölkəmiz lap qədim zamanlardan təbii sərvətləri ilə dünyanın diqqətini cəlb edib. Tükənməyən ehtiyatlar olan günəş, geometral, külək, nüvə enerjiləri, qabarma-çəkilmə, dəniz cərəyanları indi "yaşıl enerji"yə çevrilib. Azərbaycanda energetika sahəsində bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi Prezident İlham Əliyev tərəfindən prioritet vəzifə olaraq irəli sürülüb və 2030-cu ilədək elektrik enerjisinin qoyuluş gücündə bərpaolunan enerjinin payının 30 faizə çatdırılması hədəf kimi müəyyənləşdirilib. Xatırladaq ki, ölkəmizin bərpaolunan enerji potensialı - quruda külək və günəş enerjisinin həcmi 27 qiqavatdan çoxdur, Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda isə külək enerjisi 157 qiqavat təşkil edir. İşğaldan azad edilən bütün ərazilər "yaşıl enerji" zonasına çevrilməkdədir. Yaxın gələcəkdə bərpaolunan enerjinin istehsalı artacaq və onda Azərbaycan bu sərvətini də dünyadan əsirgəməyəcək, Avropaya ixrac edəcək.

Azərbaycanın dünyanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında rolu yüksək dəyərləndirilir. Əminliklə qeyd edə bilərik ki, postmünaqişə dövrünün reallıqları fonunda regionda və dünyada söz sahibliyini möhkəmləndirən, regional əməkdaşlığın aparıcı simasına, böyük şəxsiyyətinə, dünyanın enerji təhlükəsizliyinin təminatçısına çevrilən Prezident İlham Əliyev bundan sonra da yeniyeni enerji layihələrinin təşəbbüsçüsü kimi çıxış edəcək və uğurlu sonluqla başa çatmasına nail olacaq. Təbii ki, bu da ölkəmizin beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi önəmdən, təcrübə mübadiləsinə marağından, ən əsası malik olduğu təbii resurslardan səmərəli istifadə etmək istəyindən irəli gəlir.

Və bütün bu deyilənlərin müəllifi, global enerji təhlükəsizliyinin təminatçısı "hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidenti" olan İlham Əliyevdir. Onun zəkası, pragmatik düşüncəsi, qətiyyətli siyasəti imkan verir ki, atdığı hər addımın məsuliyyətini rahatlıqla daşısın, xalqının sevgisini qazansın.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"